MINISTERUL DE INTERNE

STRICT SECRET

EDUCAREA, INSTRUIREA ŞI VERIFICAREA INFORMATORILOR ŞI COLABORATORILOR

Nr. 931

SERVICIUL CULTURAL, PRESĂ ŞI EDITORIAL
1976

MINISTERUL DE INTERNE

Strict secret

EDUCAREA, INSTRUIREA ȘI VERIFICAREA INFORMATORILOR ȘI COLABORATORILOR

Nr. 931

SERVICIUL CULTURAL, PRESĂ ȘI EDITORIAL
1976

COLECTIVUL DE AUTORI :

— colonel VALERIU MIHU
— colonel NICOLAE BOGDĂNESCU
— colonel CONSTANTIN DIMITRIU
— colonel GAVRILĂ SIPOŞAN
— colonel ALEXANDRU LUCACI
— lt. col. ION BANCIU
— lt. col. GHEORGHE BUCUR
— cpt. CRISTACHE NEGOIŢĂ

Activitatea politico-educativă desfăşurată sub conducerea şi îndrumarea nemijlocită a partidului a devenit în actuala etapă istorică „o puternică forţă motrice de transformare revoluţionară a întregii societăţi“ [1] şi are ca ţel conştientizarea, la cel mai înalt nivel, a participării maselor, a tuturor oamenilor muncii la transpunerea în viaţă a măreţului Program al Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedinte al Republicii Socialiste România, subliniind această idee la primul Congres al educaţiei politice şi al culturii socialiste, afirma : „Formarea omului nou, constructor conştient al celei mai drepte orînduiri sociale, constituie cea mai mare şi mai complexă sarcină, cea mai nobilă răspundere, îndatorirea revoluţionară de onoare a partidului nostru comunist“ [2].

În contextul amplului proces de făurire a omului nou, luptător conştient şi neobosit pentru înfăptuirea celei mai drepte şi mai umane societăţi pe meleagurile patriei noastre, pentru afirmarea plenară, în toate sferele de activitate socială, a prevederilor Codului principiilor şi normelor muncii şi vieţii comuniştilor, ale eticii şi echităţii socialiste se înscriu şi măsurile de educare, instruire şi verificare a informatorilor şi colaboratorilor, de formare a lor ca apărători vigilenţi şi fermi ai

---

[1] Din expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedinte al Republicii Socialiste România, la Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste din 2—4 iunie 1976, Scînteia nr. 10508 din 3 iunie 1976.

[2] Idem.

cuceririlor socialiste ale poporului nostru. Aceste laturi inseparabile ale muncii cu rețeaua informativă fac parte integrantă din activitatea pe care organele de securitate o desfășoară pentru înfăptuirea politicii partidului în domeniul apărării securității statului și constituie un proces de muncă unitar și complex, al cărui scop principal este de a face din fiecare component al rețelei informative un informator sau colaborator cît mai valoros, capabil să-și aducă contribuția maximă posibilă la îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere care revin Ministerului de Interne.

I. — EDUCAREA INFORMATORILOR ȘI COLABORATORILOR

Activitatea de educare este o componentă a muncii ce se desfășoară cu informatorii și colaboratorii. Ea se impune în mod imperios și presupune folosirea, în acest sens, a unor posibilități și modalități adecvate.

1. Necesitatea educării informatorilor și colaboratorilor.

În decursul colaborării cu organele de securitate, informatorii și colaboratorii trebuie formați ca oameni capabili să acționeze în mod conștient, cu întregul lor potențial, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor încredințate. În acest sens, eforturile ofițerilor care au rețea informativă trebuie îndreptate spre educarea temeinică și multilaterală a persoanelor din legătură, în spiritul prevederii exprese din Programul partidului, conform căreia „îndatorirea supremă a fiecărui membru al societății este aceea de a apăra, cu orice sacrificiu, integritatea patriei, cuceririle revoluționare ale poporului, independența și suveranitatea României. Toți cetățenii trebuie să dea dovadă de vigilență și combativitate revoluționară față de orice acțiuni sau manifestări ostile orînduirii noastre socialiste, intereselor vitale ale poporului". [1]

Educarea informatorilor și colaboratorilor este un *proces de muncă permanent*, care începe încă din etapa recrutării și

[1] „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism", Editura politică, București, 1975, pag. 158. (N.R.)

continuă pe toată durata colaborării acestora cu organele de securitate.

Activitatea de educare a informatorilor și colaboratorilor — avînd la bază Programul partidului de formare a omului nou, constructor al socialismului, principiile și normele eticii și echității socialiste — se desfășoară în mod organizat, în cadrul fiecărei întîlniri.

Pentru formarea unor informatori și colaboratori cît mai valoroși, procesul educării acestora trebuie să vizeze în primul rînd cunoașterea temeinică și aplicarea consecventă de către fiecare dintre ei a politicii partidului și statului nostru. Acționînd în direcția menționată, ofițerii de securitate contribuie la dezvoltarea discernămîntului politic al informatorilor și colaboratorilor, a convingerilor acestora de a se situa, în toate împrejurările, pe pozițiile apărării cuceririlor revoluționare și de a-și desfășura întreaga activitate în spiritul eticii și echității socialiste.

Cu aceeași hotărîre și consecvență se va acționa și în direcția dezvoltării dragostei acestora față de patrie și partid, a patriotismului lor revoluționar, socialist. Motivați fiind puternic de asemenea sentimente, informatorii și colaboratorii vor fi gata oricînd să facă totul pentru ca interesele patriei să primeze în orice împrejurări.

Formarea unor informatori și colaboratori cît mai valoroși impune, de asemenea, ca procesul educării să mai vizeze : cultivarea respectului față de prevederile legilor și înlăturarea oricăror tendințe de a acționa provocator pentru îndeplinirea sarcinilor ; dezvoltarea intransigenței față de cei care încalcă legea ; formarea perseverenței în aflarea adevărului ; întărirea atașamentului față de organele de securitate și a pasiunii pentru activitatea informativă ; dezvoltarea ingeniozității, inventivității și curajului ; creșterea calităților și capacității informative ; asigurarea conspirativității colaborării ; înțelegerea necesității de a respecta întocmai instruirea făcută și de a semnala corect, obiectiv și în timp util toate datele și informațiile ce prezintă interes operativ ; contracararea oricăror influențe negative din partea elementelor urmărite și a mediilor în care sînt dirijați ; adoptarea unei comportări exemplare în societate.

Pentru ca munca de educare să aibă eficiența scontată, ea se desfășoară în baza unor obiective concrete, specifice, strict individualizate. Asemenea obiective sînt desprinse din analiza permanentă a evoluției fiecărui informator și colaborator, a eficienței activității de colaborare cu securitatea, a conduitei

lor de ansamblu. Prin orientarea muncii de educaţie în raport cu aceste obiective se urmăreşte creşterea randamentului informativ al persoanelor din reţea, formarea şi consolidarea la ele a unor înalte calităţi etico-cetăţeneşti, dezvoltarea ataşamentului lor faţă de îndeplinirea sarcinilor încredinţate de organele securităţii.

Caracterul organizat al muncii de educare presupune şi pregătirea temeinică a ofiţerilor în acest scop, înaintea fiecărei întîlniri. Ofiţerii au datoria să decidă, în funcţie de personalitatea fiecărui informator sau colaborator, asupra modului cel mai indicat de a proceda pentru educarea lor şi să acţioneze în acest sens perseverent, cu răbdare şi tact.

Caracterul permanent şi organizat al muncii de educare a informatorilor şi colaboratorilor asigură convingerea lor deplină privind utilitatea şi importanţa activităţii ce o desfăşoară pentru cunoaşterea, prevenirea, descoperirea şi lichidarea infracţiunilor şi a altor fapte antisociale, precum şi cultivarea şi dezvoltarea la aceştia a calităţilor moral-volitive necesare îndeplinirii sarcinilor. Concomitent se realizează şi apropierea informatorilor şi colaboratorilor de ofiţerii în legătura cărora sînt, consolidîndu-se astfel motivaţia colaborării lor loiale cu organele de securitate.

2. Posibilităţi şi modalităţi de educare a informatorilor şi colaboratorilor.

Remarcabilele succese obţinute de poporul nostru în toate domeniile, permanenta preocupare a partidului pentru îmbunătăţirea activităţii ideologice, ridicarea nivelului general de cunoaştere şi educare socialistă a maselor, pentru aşezarea relaţiilor din societatea noastră pe baza principiilor de muncă şi viaţă comuniste, ale normelor eticii şi echităţii socialiste determină creşterea conştiinţei tuturor cetăţenilor patriei noastre şi deci şi a persoanelor care fac parte din reţeaua informativă. În acest context, ofiţerii de securitate au condiţii deosebit de favorabile pentru a desfăşura o muncă eficientă de educare a informatorilor şi colaboratorilor.

Educarea informatorilor şi colaboratorilor se face în însuşi procesul muncii, în cadrul instruirii lor, prin discutarea unor probleme politico-ideologice, culturale, personale şi de altă natură, prin stimularea acestora şi în baza exemplului personal al ofiţerului.

a) Instruirea informatorilor şi colaboratorilor — moment important pentru educarea acestora.

Activitatea de educare a informatorilor şi colaboratorilor se întrepătrunde în permanenţă cu instruirea lor. Trasarea de sarcini, stabilirea conduitei, analizarea informaţiilor furnizate şi a activităţii desfăşurate pentru obţinerea lor sînt acţiuni concrete ce se întreprind în cadrul instruirii, cu prilejul cărora, ţinîndu-se seama de toate trăsăturile personalităţii fiecărui informator sau colaborator, se poate realiza un înalt grad de educare a acestora, în sensul de a le dezvolta convingerile, interesele, sentimentele şi competenţa necesare colaborării cu organele de securitate.

În paralel cu munca de instruire, este necesar ca ofiţerii să-i ajute pe informatori şi colaboratori să înţeleagă importanţa politică a activităţii pe care o desfăşoară în procesul colaborării, însemnătatea îndeplinirii sarcinilor încredinţate, la timp şi integral. Informatorii şi colaboratorii trebuie convinşi că munca de securitate se subordonează în întregime ţelurilor înalte de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, că prin aportul lor la cunoaşterea şi prevenirea infracţiunilor şi a altor fapte antisociale participă efectiv la creşterea intensă a forţelor de producţie, a nivelului de trai material şi spiritual al cetăţenilor, la înflorirea şi manifestarea plenară a personalităţii umane. Din discuţiile purtate cu ei se impune să rezulte cu pregnanţă că, în calitate de cetăţeni români, este necesar să lupte cu abnegaţie, să nu precupeţească nimic — mergînd pînă la sacrificiul suprem — pentru apărarea valorilor sociale fundamentale, că pentru realizarea acestor sarcini, cu astfel de valenţe, li se cere să acţioneze ferm, să fie intransigenţi faţă de duşmani, vigilenţi, să rezolve totul de pe poziţia intereselor poporului, în spiritul legilor, al adevărului şi dreptăţii. Încredinţîndu-i, de exemplu, unui informator care lucrează pe un mare şantier de construcţii sarcina de a stabili atitudinea şi comportarea unui fost legionar din acelaşi obiectiv, cunoscut cu manifestări ostile, ofiţerul trebuie să-i explice necesitatea urmăririi informative a celui în cauză. În acest sens, în baza datelor cunoscute despre activitatea antipopulară a legionarilor, fanatismul lor, concepţiile prezente ale elementului urmărit şi profilul lui moral, ofiţerul îi va explica informatorului, în mod convingător, că acesta s-ar putea deda la acţiuni ostile în cadrul şantierului, încercînd să influenţeze negativ pe anumiţi tineri, să pună piedici bunei desfăşurări a activităţii normale

în sectorul unde lucrează sau în alte locuri. În aceleași discuții, ofițerul va face referiri la valorile care sînt concentrate pe șantierul respectiv, la prejudiciile mari și pagubele ce pot fi generate de o eventuală acțiune ostilă, scoțînd în evidență, pe această bază, importanța patriotică a sarcinilor încredințate și necesitatea ca informatorul să fie vigilent și să acționeze în mod combativ și operativ.

Acționînd continuu în baza prevederilor Codului principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, ofițerii trebuie să-i obișnuiască pe informatori și colaboratori să fie sinceri, deschiși, corecți și să nu ascundă greșelile săvîrșite, indiferent de cauzele și urmările acestora. În cazul cînd un informator sau un colaborator nu a respectat conduita fixată și a încercat să ascundă că, de pildă, a insistat într-o discuție cu elementul urmărit mai mult decît i se recomandase sau că a recurs la o provocare, i se vor explica, cu tactul cuvenit, consecințele modului contraindicat cum a acționat, inclusiv eventualele implicații sociale și politice, și faptul că aflarea adevărului în fiecare caz constituie o problemă de importanță capitală pentru organele de securitate. Grija și atenția ce se impun a fi manifestate de ofițer în astfel de situații contribuie și la apropierea de acesta a informatorului sau colaboratorului respectiv.

O problemă fundamentală spre care trebuie orientat procesul de educare a informatorilor și colaboratorilor constă în preocuparea ofițerilor ca aceștia să nu cadă sub influența negativă a ideilor unor persoane ostile și să reziste tentațiilor ce se ivesc în viața și activitatea lor. În acest sens se impune să se acorde o atenție mai mare informatorilor și colaboratorilor din preajma unor cetățeni străini, cunoscuți că denigrează și minimalizează realizările obținute de poporul român sau că încearcă să atragă, în scopuri ostile, de partea lor, prin cadouri și diverse promisiuni, pe cei cu care vin în contact în timpul șederii în țara noastră. Aceeași grijă deosebită trebuie să existe pentru protejarea de influențe negative și a informatorilor și colaboratorilor dirijați pe lîngă elemente fanatice care au activat în cadrul unor organizații și partide fasciste, naționalist-iredentiste, sectanți ș.a., persoane cunoscute pentru interesul lor de a-și face prozeliți.

Educarea informatorilor și colaboratorilor în procesul instruirii presupune cunoașterea lor temeinică din toate punctele de vedere. Numai atunci cînd ofițerul cunoaște concret atît aspectele pozitive, cît și cele negative care caracterizează persoana fiecărui informator sau colaborator, poate interveni

cu măsuri eficiente de educare. În influențarea activității și comportării informatorilor și colaboratorilor, în determinarea lor să lupte pentru lichidarea propriilor trăsături negative care ar putea impieta asupra îndeplinirii în cele mai bune condiții a sarcinilor încredințate, ofițerul trebuie să se sprijine pe trăsăturile pozitive de caracter ale acestora. De aceea, este necesar ca în procesul muncii cu informatorii și colaboratorii, ofițerii să sesizeze aspectele pozitive din atitudinea și activitatea lor, să le stimuleze și să le dezvolte continuu.

b) Discutarea cu informatorii și colaboratorii a unor probleme politico-ideologice, culturale, personale și de altă natură.

Abordarea în discuțiile prilejuite de întîlniri a unor teme politico-ideologice, culturale, personale și de altă natură constituie o modalitate eficientă de educare a informatorilor și colaboratorilor.

Printr-un dialog condus cu pricepere, în cadrul căruia ofițerul trebuie să-și dovedească competența în materie, se va stabili în ce măsură interlocutorii cunosc politica partidului nostru, documentele de partid, conținutul și importanța lor, dacă sînt la curent cu principalele evenimente interne și internaționale, dacă le înțeleg și le interpretează corect etc. După aceea, în baza constatărilor făcute, se vor discuta și analiza cu informatorii sau colaboratorii respectivi problemele ce se impun și, în funcție de necesități, vor fi ajutați să le înțeleagă și să le aprofundeze, recomandîndu-li-se totodată, de la caz la caz, și studierea unor materiale cu o asemenea tematică.

Pentru ca educația politică a informatorilor și colaboratorilor să fie cît mai eficientă, în unele cazuri trebuie să se insiste mai mult asupra unor aspecte legate de specificul mediului în care aceștia sînt folosiți. Așa, de exemplu, cu informatorii utilizați în urmărirea informativă a unor elemente care au făcut parte din organizația legionară este necesar să se poarte discuții despre caracterul antinațional, antipopular și fascist al acestei organizații, despre crimele și atrocitățile comise de legionari. Cu informatorii dirijați pe lîngă unele elemente ostile care au făcut parte din partide și organizații naționalist-fasciste ce au activat în rîndul naționalităților conlocuitoare trebuie purtate discuții care să-i ajute să cunoască bine esența reacționară a acestora, deoarece, în caz contrar, ei pot cădea sub influența dușmănoasă a persoanelor urmărite. De asemenea, în cazul informatorilor și colaboratorilor folosiți pe lîngă persoane din rîndul cultelor și sectelor ce desfășoară

activitate ostilă statului nostru, se vor purta discuţii care să evidenţieze caracterul dăunător al acţiunilor acestora şi că măsurile de urmărire ce se iau nu au menirea de a îngrădi libertatea de conştiinţă, cum pretind elementele respective, ci de a preveni, descoperi şi lichida încercările de a se lovi în interesele statului.

În cadrul întîlnirilor, după necesităţi şi în raport cu particularităţile individuale ale fiecărui informator sau colaborator, se pot discuta şi probleme din domeniul culturii, ştiinţei şi tehnicii, artistic şi sportiv. Sînt recomandabile, de asemenea, discuţiile cu privire la starea sănătăţii informatorilor şi colaboratorilor, la rezultatele obţinute în muncă sau la viaţa lor de familie şi alte probleme de ordin personal.

Nescăpîndu-se nici un prilej oferit de fiecare întîlnire pentru a se discuta cu informatorii şi colaboratorii probleme de genul celor menţionate, dovedindu-se receptivitate la bucuriile şi necazurile lor, dîndu-li-se sfaturi utile, care îi pot ajuta în rezolvarea unor probleme de viaţă, aceştia vor simţi că sînt trataţi cu grijă şi respect de ofiţeri, se vor apropia mai mult de organele de securitate şi vor munci cu pasiune pentru îndeplinirea sarcinilor încredinţate.

c) Stimularea informatorilor şi colaboratorilor.

Educarea informatorilor şi colaboratorilor în sensul apropierii lor de organele de securitate, al dezvoltării spiritului de răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor şi al pasiunii în muncă se realizează şi prin stimularea acestora.

Stimularea informatorilor şi colaboratorilor poate fi făcută prin aprecierea activităţii desfăşurate de ei în scopul îndeplinirii sarcinilor, prin sfaturile care li se dau pentru rezolvarea corespunzătoare a unor interese personale şi prin respectul cu care sînt trataţi de ofiţeri.

În funcţie de valoarea informaţiilor şi de aportul lor la realizarea sarcinilor muncii informative, la cunoaşterea şi prevenirea acţiunilor ostile, unii informatori sau colaboratori pot fi recompensaţi. Cînd se adoptă o astfel de măsură se va avea în vedere că, de regulă, întotdeauna nu o anume faptă necesită recompensa, ci conţinutul ei ; deci un informator sau un colaborator va fi recompensat pentru contribuţia efectivă adusă la apărarea securităţii statului.

Recompensa se face în bani sau în obiecte, în funcţie de specificul situaţiei şi de particularităţile persoanei respective, urmărindu-se ca măsura luată să aibă un efect stimulativ şi

educativ, să impulsioneze continuu activitatea celui recompensat. Informatorii şi colaboratorii sînt recompensaţi în forma în care le este cel mai plăcut s-o primească şi la timpul cînd aceasta poate avea o anumită semnificaţie. De exemplu, pentru un informator care doreşte să-şi cumpere neapărat ceva şi nu are momentan posibilităţi în acest sens, acordarea unei sume de bani va constitui un prilej de mulţumire. Alţii, în schimb, din diferite motive nu acordă o importanţă deosebită banilor şi atunci este preferabil să fie recompensaţi cu cadouri, la alegerea cărora este necesar să se aibă în vedere preferinţele sau pasiunile lor (filatelişti, iubitori de muzică, de pictură etc.), precum şi anumite date importante pe care obişnuiesc să le sărbătorească.

Acordarea recompenselor se face de ofiţerul care îi are în legătură pe cei stimulaţi şi în condiţii de asigurare a unei depline conspirativităţi a colaborării informatorilor şi colaboratorilor respectivi cu organele de securitate. În acest sens, ofiţerii, împreună cu cei recompensaţi, vor stabili explicaţiile care se vor da celor interesaţi (membri de familie, prieteni, colegi, elemente urmărite etc.) în legătură cu provenienţa banilor sau a obiectelor primite.

d) Exemplul personal al ofiţerului de securitate.

Relaţiile interpersonale ce se stabilesc între ofiţeri şi informatorii şi colaboratorii din legătura lor trebuie să fie durabile, profunde, de conlucrare justă, puternic motivate de însemnătatea activităţii pe care o desfăşoară în comun. Ele sînt, în ultimă instanţă, raporturi de serviciu, realizate în anumite limite, care exclud dominarea sau supunerea inconştientă. În cadrul acestor relaţii, exemplul personal al ofiţerilor are o deosebită importanţă.

Ori de cîte ori vin în contact cu informatorii şi colaboratorii, îndeosebi cu ocazia întîlnirilor, este necesar ca ofiţerii să dea dovadă că sînt buni interlocutori, să fie volubili, să ştie să se facă agreaţi, să degaje optimism, pentru că numai o asemenea comportare asigură consolidarea acelei punţi sufleteşti necesare bunei desfăşurări a raporturilor de colaborare.

Cinstea, corectitudinea, principialitatea sînt, de asemenea, componente de bază ale conduitei ofiţerilor de securitate în raporturile cu informatorii şi colaboratorii. A fi cinstit, corect şi principial în relaţiile cu informatorii şi colaboratorii înseamnă a da dovadă de o înaltă probitate în toate împrejurările, a fi consecvent ideii şi idealului de viaţă pe care le slu-

jești, a analiza just situațiile ce se ivesc în activitatea de colaborare, a respecta adevărul, a te situa permanent pe poziția de apărător al legii, a nu apela la serviciile lor în scopuri personale și a nu le accepta, chiar dacă îți sînt oferite de ei.

Fermitatea este o altă trăsătură importantă care trebuie să-i caracterizeze pe ofițerii de securitate în relațiile lor cu informatorii și colaboratorii. Ea se concretizează în intransigența față de dușman, în urmărirea cu exigența necesară a felului cum fiecare persoană din legătură își îndeplinește sarcinile ce i-au fost încredințate și în netolerarea superficialității și lipsei de interes pe care unii dintre informatori și colaboratori le manifestă. Comportîndu-se în acest mod și avînd o atitudine de maximă principialitate, ofițerii vor reuși să sporească trăinicia raporturilor lor cu informatorii și colaboratorii, să dezvolte spiritul de răspundere al fiecăruia dintre ei și, implicit, contribuția acestora la îndeplinirea sarcinilor organelor de securitate.

Comportarea politicoasă în relațiile cu informatorii și colaboratorii și preocuparea pentru o ținută vestimentară decentă și curată întăresc autoritatea ofițerilor de securitate și prin aceasta crește puterea exemplului personal.

Dar exemplul personal al ofițerilor de securitate nu se reflectă numai în relațiile directe pe care le au cu persoanele din rețeaua informativă, pentru că acestea pot lua cunoștință de comportarea celor ce le au în legătură și cu alte prilejuri. De aceea, ofițerii de securitate trebuie să aibă o conduită ireproșabilă și în societate, să se îngrijească de familie, să-și îndeplinească îndatoririle cetățenești etc., pentru a le da prilejul informatorilor și colaboratorilor să se convingă, o dată în plus, că cei ce reprezintă organele de securitate cu care s-au angajat să colaboreze sînt adevărați comuniști, demni de a fi luați ca exemplu de comportare.

Exemplul personal al ofițerilor reprezintă pentru informatori și colaboratori unul dintre factorii de mare eficiență educativă, reflectîndu-se, în ultimă instanță, în conduita fiecăruia dintre ei. Dacă la întîlniri și în afara cadrului profesional ofițerii nu au o conduită corespunzătoare, atunci nici atitudinea și randamentul informatorilor și colaboratorilor din legătura lor nu vor fi pe măsura cerințelor muncii de securitate. Dacă însă ofițerii, prin întreaga lor comportare, fac dovada unor înalte calități politico-morale și a unei bune pregătiri profesionale, atunci și rezultatele muncii cu informatorii și colaboratorii vor corespunde așteptărilor.

II. — INSTRUIREA INFORMATORILOR ȘI COLABORATORILOR

Instruirea informatorilor și colaboratorilor presupune :

— fixarea sarcinilor pe care trebuie să le realizeze fiecare informator sau colaborator ;

— stabilirea modului cum va acționa informatorul sau colaboratorul pentru rezolvarea sarcinilor ;

— analizarea sistematică a informațiilor furnizate de informatori și colaboratori, precum și a activității desfășurate de aceștia pentru îndeplinirea sarcinilor.

1. Fixarea sarcinilor pe care trebuie să le realizeze fiecare informator sau colaborator.

În decursul colaborării cu organele de securitate, informatorilor și colaboratorilor li se trasează permanent sarcini, la a căror fixare este necesar să se țină seama de următoarele cerințe :

a) Sarcinile trasate trebuie să decurgă din situația operativă existentă pe profilul în care informatorul sau colaboratorul respectiv este folosit, în problema, obiectivul, locul sau mediul unde desfășoară activitate informativă, ori în cazul concret la elucidarea căruia este angrenat.

Pe profil de contraspionaj, de exemplu, avîndu-se în vedere acțiunile întreprinse de serviciile de spionaj împotriva țării noastre, precum și mijloacele și metodele folosite în acest scop, informatorilor și colaboratorilor li se trasează sarcini care să ducă la identificarea elementelor ce încearcă să culeagă și să transmită informații, la stabilirea modului cum acționează sau cum intenționează să procedeze etc.

Pentru combaterea terorismului, informatorii și colaboratorii din porturi, aeroporturi, ambasade, reprezentanțe economice sau culturale și alte instituții sînt instruiți pentru a semnala în mod operativ persoanele cu comportări suspecte ce apar în zona obiectivelor respective, relațiile personalului din aceste obiective cu cetățeni străini suspecți de apartenență la organizații teroriste, încălcări ale reglementărilor în vigoare cu privire la accesul, paza și apărarea unor astfel de obiective.

Sarcinile ce se trasează informatorilor și colaboratorilor folosiți *pe profil de informații interne* trebuie să asigure cu-

noașterea îndeaproape a activității și poziției elementelor cu antecedente politice sau penale, precum și a altor persoane ostile, a legăturilor acestora și a naturii relațiilor respective, a locurilor unde eventual unele au ascunse armament și muniție ori literatură cu conținut reacționar etc.

La rîndul lor, informatorii și colaboratorii folosiți *pe profil de contrainformații în sectoarele economice*, în raport cu valorile sociale (materiale, spirituale și umane) ce trebuie apărate în obiectivele unde lucrează și cu posibilitățile lor informative, primesc sarcini de a informa operativ, de exemplu, despre : abaterile de la normele privind apărarea secretului de stat ; eventualele persoane ce se interesează de anumite secrete la care n-au acces ; nerespectări ale tehnologiei procesului de producție ce ar putea afecta calitatea produselor destinate apărării sau exportului, ori genera producerea de avarii, explozii, incendii etc.

În cazurile care fac obiectul urmăririi informative, în funcție de datele ce se dețin despre concepțiile, activitatea și intențiile ostile ale elementelor respective, informatorilor și colaboratorilor folosiți pe lîngă ele li se trasează sarcini concrete menite să contribuie la determinarea acestora de a renunța la comiterea de fapte antisociale, la descoperirea persoanelor cu care au legături de natură infracțională ș.a.

b) Sarcinile trasate informatorilor și colaboratorilor trebuie să asigure valorificarea rațională a tuturor posibilităților de informare pe care aceștia le au.

Potrivit ordinelor în vigoare ale ministrului de interne, informatorii și colaboratorii sînt dirijați cu prioritate pentru rezolvarea problemelor pe profilul de muncă în care au fost recrutați. Pentru ca aceștia să dea maximum de randament, este necesar ca ei să fie instruiți și dirijați în raport cu prevederile planurilor de căutare a informațiilor, avîndu-se în vedere ca posibilitățile și calitățile ce le au să fie folosite de așa manieră, încît să poată acoperi o arie cît mai largă din sarcinile cuprinse în planurile respective. De asemenea, informatorilor și colaboratorilor folosiți în cazuri concrete trebuie să li se explice detaliat ce anume informații să culeagă și ce alte sarcini să îndeplinească, în vederea elucidării lor. Numai o astfel de orientare și utilizare a informatorilor și colaboratorilor asigură cunoașterea și stăpînirea temeinică a situației operative din sectoarele de responsabilitate.

Întrucît, de regulă, informatorii și colaboratorii au mai multe posibilități de informare decît cele pentru care sînt recrutați în mod expres, este necesar ca, în paralel cu îndeplinirea sarcinilor de profil, să fie instruiți să semnaleze orice alte fapte de interes pentru Ministerul de Interne, ceea ce creează premisele îndeplinirii în mai bune condiții a misiunilor de prevenire și combatere a infracțiunilor și a altor fapte antisociale, inclusiv prin realizarea unui schimb util și operativ de informații între diverse unități de securitate sau între acestea și cele de miliție. În acest sens, informatorilor și colaboratorilor trebuie să li se explice pe larg ce alte aspecte concrete, în afară de cele de profil, mai prezintă interes pentru organele Ministerului de Interne. Sfera de cuprindere a orientării spre alte probleme decît cele de profil diferă, de la caz la caz, în raport cu funcția și locul de muncă ale fiecăruia, cu anturajul pe care îl are, cu calitățile personale ș.a. Iată, cu titlu exemplificativ, la ce se referă unele dintre informațiile pe care informatorii și colaboratorii sînt instruiți să le culeagă, indiferent de profilurile și problemele concrete unde sînt folosiți : orice fapte care ar putea pune în primejdie securitatea conducătorilor de partid și de stat ; fapte și fenomene ce periclitează apărarea secretului de stat ; punerea la cale a unor acțiuni teroriste ; stările de fapt care aduc atingere securității statului în domeniul economiei naționale ; intenții de rămînere în străinătate, trecere frauduloasă a frontierei, răpiri, distrugeri sau deturnări de aeronave ; persoane ce dețin, fără autorizație, armament, muniții, substanțe explozive, toxice sau radioactive etc. ; comportarea suspectă a unor cetățeni străini ; legături suspecte ale unor cetățeni români cu cetățeni străini ; cazuri de răspîndiri de înscrisuri cu conținut dușmănos ; persoane care dețin și intenționează să înstrăineze bunuri, documente, opere de artă ce intră în sfera reglementării actelor normative privind apărarea și protejarea acestor valori ; intenții de delapidare, sustrageri sau alte infracțiuni în paguba avutului obștesc etc.

În baza ordinelor și orientărilor date de conducerea ministerului, a planurilor de căutare a informațiilor și a situației operative din profilurile de muncă unde sînt utilizați informatorii și colaboratorii, ofițerii ce îi au în legătură trebuie să le fixeze o problematică a aspectelor concrete pe care să le aibă permanent în atenție. Această problematică va fi reînnoită ori de cîte ori se aduc completări la planurile de căutare a informațiilor.

c) **Sarcinile trasate informatorilor și colaboratorilor trebuie să fie concrete, formulate clar și să aibă un caracter mobilizator.**

Pentru ca informatorii și colaboratorii să știe precis ce au de făcut, acestora trebuie să li se traseze sarcini concrete.

Nu este suficient ca unui informator sau colaborator să i se stabilească sarcina, de exemplu, de a culege informații care prezintă interes pentru organele de securitate, din obiectivul unde lucrează, pe baza cărora să se prevină scurgerea secretelor de stat ce se concentrează acolo ori producerea unor incendii, avarii, explozii etc. De asemenea, nu i se poate trasa unui informator sarcina de a stabili dacă un anumit cetățean român sau străin desfășoară o activitate potrivnică intereselor securității statului. Astfel de sarcini au un caracter prea general și nu-i pot orienta pe cei ce le primesc spre ce anume au precis de făcut. De aceea, este o cerință de prim ordin ca informatorilor și colaboratorilor să li se fixeze sarcini concrete, pe care să le poată rezolva. Unui informator, de pildă, dintr-un obiectiv economic important, care deține o funcție ce-i permite să constate dacă acolo se respectă prevederile legii referitoare la apărarea secretului de stat, i se pot trasa sarcini concrete în sensul de a stabili dacă întocmirea și multiplicarea documentelor secrete se fac conform normelor legale, dacă toate exemplarele multiplicate sînt înregistrate, dacă nu iau cunoștință de date și informații secrete persoane fără aprobare pentru aceasta ș.a.m.d. În cazul cînd un informator își poate aduce contribuția la urmărirea informativă a unui anumit element, lui i se vor trasa sarcini concrete de a stabili, de exemplu, persoanele cu care acesta se află în relații apropiate, dacă, unde și cînd se întîlnește cu ele, caracterul discuțiilor ce le poartă, eventualele preocupări de a scrie lucrări cu conținut ostil etc.

Sarcinile concrete care se trasează informatorilor și colaboratorilor trebuie să fie formulate clar, pentru a fi înțelese pe deplin și a nu exista nici un echivoc în ce privește conținutul lor.

Pentru îndeplinirea sarcinilor ce sînt trasate informatorilor și colaboratorilor se stabilesc termene precise de realizare. Aceste termene sînt fixate în funcție de urgența și importanța sarcinilor, de calitățile personale ale fiecărui informator sau colaborator și de împrejurările favorabile ce există pentru îndeplinirea lor. Stabilirea unor termene în mod arbitrar poate conduce, pe de o parte, la demobilizarea informatorilor și colaboratorilor sau la comiterea de greșeli, atunci cînd sînt prea scurte, iar pe de altă parte, îi poate obișnui delăsători și dezinteresați, dacă termenele sînt prea lungi sau nedefinite.

Fixarea unor sarcini concrete și clare, raportarea acestora întotdeauna numai la problemele care prezintă interes pentru Ministerul de Interne și la nivelul posibilităților fiecărui informator sau colaborator, precum și încadrarea lor judicioasă în timp le asigură un caracter mobilizator. Înțelegînd importanța ce se acordă contribuției lor la apărarea securității statului și faptul că ceea ce li se cere poate și trebuie să fie realizat în timpul stabilit, informatorii și colaboratorii se vor angrena fără rezerve la îndeplinirea sarcinilor încredințate.

2. **Stabilirea modului cum va acționa informatorul sau colaboratorul pentru rezolvarea sarcinilor.**

În scopul îndeplinirii sarcinilor încredințate, fiecărui informator sau colaborator i se fixează o anumită conduită, respectiv modul cum să acționeze, atitudinile, reacțiile pe care să le aibă în relațiile cu persoanele ce prezintă interes pentru organele de securitate, în mediul unde lucrează și trăiește etc.

Conduita cuprinde *norme de comportare generală*, valabile pe întreaga perioadă a colaborării, și *procedee tactice concrete* pentru îndeplinirea sarcinilor curente.

Menirea conduitei ce se stabilește fiecărui informator sau colaborator este de a dezvolta și consolida posibilitățile de informare ale acestuia, de a-l ajuta să se orienteze corespunzător în diversitatea situațiilor în care este pus în decursul colaborării și de a-l face să-și îndeplinească sarcinile primite în condiții de strictă conspirativitate.

Fixarea conduitei pe care trebuie să o aibă informatorul sau colaboratorul în decursul colaborării se face în funcție de :

— sfera și conținutul sarcinilor pe care le are de realizat și greutățile ce le implică acestea ;

— trăsăturile caracteristice ale elementelor urmărite informativ pe lîngă care este folosit (experiența acestora în activitatea ostilă ; gradul de fanatism ; concepțiile lor ; pregătirea culturală ; trăsăturile temperamentale ; aptitudinile ; interesele ; înclinațiile ; pasiunile etc.) ;

— trăsăturile caracteristice ale informatorului sau colaboratorului (experiența în munca informativă ; pregătirea profesională și de cultură generală ; aptitudinile ce le are ; trăsăturile temperamentale și de caracter ș.a.) ;

— raporturile informatorului sau colaboratorului cu elementele care interesează organele de securitate, precum și rolul și locul lui în colectivitatea unde muncește și trăiește (se află sau nu în anturajul elementelor respective ; este ori nu confident al acestora sau există premise de a deveni ; se bucură de autoritate și influență la locul de muncă sau în mediul unde trăiește etc.).

a) Norme de comportare generală.

Tuturor informatorilor și colaboratorilor, indiferent de profilul și de specificul cazurilor concrete în care sînt utilizați, li se fixează norme de comportare obligatorii, valabile pentru întreaga perioadă a colaborării. Dintre normele de comportare de la care informatorii și colaboratorii nu trebuie să abdice în nici o împrejurare, mai importante sînt următoarele : să acționeze întotdeauna în limitele impuse de apărarea intereselor securității statului, în spiritul legilor, al adevărului și dreptății ; să fie perseverenți în realizarea sarcinilor de securitate și să respecte întocmai instruirea făcută în acest scop ; să informeze organele de securitate obiectiv și operativ cu privire la faptele antisociale despre care iau cunoștință ; să aibă o atitudine corectă la locul de muncă, în familie și societate ; să nu fie inoportuni în luarea legăturii cu elementele urmărite și în discuțiile cu acestea ; atitudinile pe care le adoptă față de o anumită problemă discutată cu persoanele ce prezintă interes să nu fie contradictorii ; să aibă o comportare care să corespundă concepțiilor, intereselor, înclinațiilor lor, pentru a nu da naștere la suspiciuni ; prin ținuta lor, prin pregătirea și reacțiile ce le au să cîștige simpatia și încrederea persoanelor care prezintă interes, a colegilor etc. ; să nu dea de înțeles, în nici o împrejurare, că au legături cu organele de securitate ș.a.

În scopul de a acționa întotdeauna în spiritul legilor, al adevărului și dreptății, informatorii și colaboratorii sînt instruiți să nu se comporte în nici o împrejurare în mod provocator, respectiv să nu inițieze discuții ostile cu elementele urmărite informativ, chipurile pentru a le afla concepțiile politice, să nu lanseze zvonuri tendențioase, să nu sugereze unor persoane ideea de a comite fapte antisociale sau să le ajute în vreun fel în acest scop etc.

Pentru obținerea informațiilor care interesează organele de securitate, în scopul realizării supravegherii informative și a urmăririi informative în cele mai bune condiții, este necesar ca informatorii și colaboratorii să acționeze ofensiv. Aceasta

presupune a-i dirija permanent să-și lărgească posibilitățile de informare și să pătrundă în intimitatea și clandestinătatea acțiunilor elementelor ostile, pentru a se cunoaște la timp orice intenții infracționale sau fapte menite să prejudicieze interesele statului, în scopul luării măsurilor care se impun.

Utilizarea ofensivă a informatorilor și colaboratorilor înseamnă ca aceștia să acționeze, în primul rînd, pentru prevenirea infracțiunilor și a altor fapte antisociale. În cazul constatării unor stări de pericol ori fapte flagrante, cu consecințe grave, cum sînt : iminența unor explozii, avarii și incendii, sustragerea de documente secrete, muniții, armament și substanțe explozive, încercări de atacuri armate, difuzarea de fițuici dușmănoase, acte de instigare în masă, atentate etc., a căror împiedicare nu suferă amînare și nu pot fi înlăturate în alt mod, informatorii și colaboratorii trebuie să intervină imediat pentru prevenirea acestor stări și fapte chiar cu riscul desconspirării lor.

Folosirea ofensivă a informatorilor și colaboratorilor impune, totodată, instruirea acestora în sensul de a fi activi și perseverenți în procesul culegerii informațiilor și al îndeplinirii altor sarcini ce le sînt încredințate. Ei nu trebuie să fie pasivi, să aștepte ca informațiile să le parvină de la sine, ci să le „caute", să observe atent tot ce se întîmplă în jurul lor, să determine, în mod subtil, fără a recurge la provocări, elementele care prezintă interes pentru organele de securitate să le confieze adevăratele concepții și planuri și să comunice operativ aceste informații ofițerilor cu care țin legătura. Un informator, de exemplu, care lucrează într-un sector unde se produce pentru apărare sau pentru export, trebuie să manifeste preocupare continuă ca să stabilească dacă acolo nu sînt cumva deficiențe ce ar putea afecta calitatea produselor, livrarea lor în termen etc. și, în caz că există astfel de neajunsuri, să acționeze în sensul de a afla în ce constau și consecințele pe care le au, cine se face vinovat de existența lor, dacă aceste fapte sînt cunoscute și de alte persoane, ce măsuri se preconizează a se lua etc. Culegînd informațiile menționate și transmițîndu-le operativ ofițerului cu care ține legătura, activitatea informatorului nu se încheie. El trebuie instruit să stabilească, prin discuții cu diverse persoane din cadrul obiectivului, precum și prin observarea atentă a felului cum se lucrează în continuare, dacă s-au luat ori nu măsuri de remediere a deficiențelor ce au existat și să comunice ofițerului constatările făcute. Mai mult, dacă informatorul sau colaboratorul, datorită funcției sale și a influenței pe care o exercită în cadrul

obiectivului, are posibilitatea de a interveni direct și verosimil, prin propuneri proprii, pentru înlăturarea cauzelor ce au generat lipsurile respective, el va fi instruit concret în legătură cu felul cum să acționeze în acest sens.

Normele de comportare generală se fixează pentru fiecare informator sau colaborator încă din procesul recrutării, după ce acceptă să colaboreze sincer cu organele de securitate, urmînd să fie avute în atenție pe toată durata colaborării. În cazul atragerii treptate la colaborare, unele dintre normele de comportare generală ce-l privesc pe viitorul informator se stabilesc începînd din momentul cînd acestuia i se trasează sarcini pe care urmează să le îndeplinească.

Pe parcursul colaborării, în raport cu evoluția relațiilor dintre informator și elementele urmărite, cu activitatea și reacțiile acestora și cu alți factori, normele de comportare generală se pot completa, adaptîndu-se permanent la noile împrejurări ivite. În cazul în care este necesar ca unui informator sau colaborator să i se fixeze reacții și atitudini aparte de cele avute pînă la un anumit moment, el trebuie pregătit în legătură cu felul cum să motiveze verosimil modificările survenite, pentru a nu trezi suspiciuni. De menționat că aceste modificări se hotărăsc de comun acord cu fiecare informator sau colaborator și numai dacă vor putea fi explicate în mod verosimil.

Comportarea generală ce se fixează fiecărui informator sau colaborator trebuie să poarte amprenta personalității acestuia, să fie raportată deci la conduita lui obișnuită, pentru ca persoanelor pe lîngă care este folosit să nu li se ofere nici un prilej de a-l putea bănui că ar fi un executant al indicațiilor altcuiva.

Normele de conduită ce se stabilesc fiecărui informator sau colaborator, pentru întreaga perioadă a colaborării sale cu organele de securitate, trebuie respectate întocmai, în orice împrejurare, față de toate persoanele cu care vine în contact și nu numai în raporturile cu cei urmăriți informativ. Această obligativitate decurge din necesitatea de a nu se da posibilitatea elementelor urmărite informativ sau altor persoane ostile care recurg la măsuri de verificare a celor din anturajul lor de a constata că unul sau altul dintre cei apropiați are față de ele anumite comportări, iar față de alții un mod cu totul aparte de a reacționa, de a se manifesta. Descoperirea unor

astfel de atitudini contradictorii înseamnă, de fapt, desconspirarea informatorului sau colaboratorului respectiv și de aci posibilitatea elementelor în cauză de a acționa în continuare în așa fel, încît să inducă în eroare organele de securitate.

b) Procedee tactice concrete pe care informatorii și colaboratorii le folosesc în realizarea sarcinilor curente.

Pentru ca informatorii și colaboratorii să poată să-și îndeplinească în cît mai bune condiții sarcinile trasate nu este suficient să li se stabilească numai normele generale de comportare. Cu ocazia întîlnirilor sau prin alte forme de legătură, fiecăruia dintre ei trebuie să i se stabilească — odată cu sarcinile precise ce i se dau — și căile (procedeele tactice) concrete pe care să le folosească în acest scop, respectiv : cum să acționeze pentru a stabili dacă la locul său de muncă se încalcă cumva normele care reglementează apărarea secretului de stat ori buna desfășurare a procesului de producție, paza și apărarea obiectivului ș.a. ; ce să întreprindă personal pentru a preveni producerea unor fapte al căror pericol este iminent, nemaiputîndu-se lua alte măsuri ; unde și cînd să contacteze persoane care prezintă interes ; cum să permanentizeze legăturile cu acestea și să le cîștige încrederea deplină ; ce pretext să folosească pentru a justifica luarea legăturii cu ele ; ce probleme să discute ; ce poziție să adopte față de manifestările și intențiile ostile ale elementelor urmărite ; cum să justifice neangrenarea lui la fapte infracționale și „sfaturile" pe care le dă persoanelor urmărite informativ de a renunța la punerea în aplicare a intențiilor lor ostile ; cum să procedeze pentru a observa — fără a trezi bănuieli — și a reține, complet și exact, aspectele ce prezintă interes în legătură cu persoanele pe lîngă care este folosit ; cum să acționeze pentru „exploatarea în orb" a unor persoane, în scopul de a afla concepțiile și planurile lor ostile ; ce să întreprindă concret în vederea consultării unor materiale referitoare la concepțiile și acțiunile elementelor care prezintă interes sau la fapte și împrejurări importante pentru organele de securitate ori de miliție ș.a.

În fixarea acestor procedee tactice se merge, de multe ori, pînă la cele mai mici amănunte, ținîndu-se seama de reacțiile probabile ale persoanelor urmărite și, în general, de importanța și dificultățile pe care le implică rezolvarea sarcinilor trasate. În cazul în care, de exemplu, informatorul trebuie să reia legătura cu un element urmărit informativ care a acționat într-o organizație cu caracter fascist, este fanatic și are expe-

rienţă în desfăşurarea activităţii ostile, el nu poate proceda oricum. Faptul că ei se cunosc din timpul cît au urmat împreună liceul sau facultatea, ori că funcţionează în cadrul aceluiaşi loc de muncă şi că au desfăşurat în trecut activitate politică reacţionară comună nu poate duce de la sine la concluzia că contactarea de către informator a celui urmărit are şanse de reuşită, indiferent de modul cum se va acţiona. Un asemenea element, cînd va fi contactat de informator şi acesta va aborda diverse probleme, îşi va pune, la rîndul lui, o serie de întrebări cu privire la verosimilitatea motivului invocat de informator pentru a-l vizita, va analiza măsura în care dovedeşte sau nu o insistenţă aparte şi dacă comportarea celui în cauză este sau nu firească. De aceea, este neapărat necesar ca, în cazurile de acest gen, să se perfecţioneze, pînă în cele mai mici amănunte, felul cum se va proceda pentru intrarea în contact, atitudinea, manifestările şi reacţiile concrete ale informatorului. Sau, dacă sînt, de pildă, indicii că elementul urmărit informativ va încerca să afle, în mod subtil, de la informator, anumite secrete din sectorul său de activitate, acesta va fi pus în temă cu intenţia şi modul de a proceda ale celui urmărit. Totodată, se va stabili să fie atent, să reţină discuţiile ce se poartă şi cronologia lor, să încerce să schimbe tematica acestora, să nu dea nici un fel de relaţii care să permită scurgerea unor secrete etc. De asemenea, dacă sînt, de exemplu, date că elementul urmărit informativ va lua anumite măsuri de verificare a informatorului sau colaboratorului, acestuia i se va aduce la cunoştinţă modul cum ar putea să acţioneze cel în cauză şi va fi pregătit în legătură cu felul cum să reacţioneze pentru a menţine şi consolida încrederea cîştigată din partea respectivului (îşi manifestă, de la caz la caz, surprinderea şi supărarea că procedează cu el aşa, simulează că n-a sesizat intenţia elementului urmărit, apreciază prudenţa dovedită de acesta, îi dă asigurări în legătură cu seriozitatea sa, fără ca să dovedească însă insistenţă deosebită în acest sens ş.a.).

Instruirea detaliată a informatorilor şi colaboratorilor asupra modului cum să acţioneze pentru realizarea sarcinilor concrete ce le sînt încredinţate constituie o regulă a muncii cu ei. Ideea potrivit căreia un informator sau colaborator cu experienţă mare în muncă nu mai trebuie instruit în legătură cu felul cum să procedeze în fiecare caz concret este total dăunătoare. Neinstruindu-i permanent şi temeinic pe informatori şi colaboratori, aceştia nu-şi vor putea îndeplini sarcinile trasate în condiţiile cele mai bune, nu vor evolua sub raportul dezvoltării calităţilor lor pentru munca informativă, iar uneori se vor descalifica. Din aceeaşi cauză, se mai poate ajunge la desconspirarea lor, a intenţiilor şi modului de acţiune ale organelor de securitate, la implicaţii politice şi sociale grave etc.

Procedeele tactice concrete de acţiune care se stabilesc fiecărui informator sau colaborator trebuie să fie în strictă concordanţă cu normele de comportare generală, orice abateri de la această regulă putînd aduce prejudicii muncii informative. Dacă, spre exemplu, normele de comportare generală fixate unui informator cuprind şi indicaţia ca pentru a nu fi inoportun şi a nu trezi bănuieli elementului urmărit să-i lase pentru o perioadă de timp lui iniţiativa de a-l contacta, procedeele tactice pentru îndeplinirea sarcinilor curente trebuie să fie neapărat în concordanţă cu această normă. Sau, după cum se ştie, nici un informator sau colaborator nu trebuie să stimuleze activitatea infracţională a elementelor urmărite, ori să se angreneze la comiterea unor fapte antisociale. Ca atare, şi procedeele tactice concrete care i se fixează pentru îndeplinirea sarcinilor curente trebuie să asigure respectarea, fără excepţie, a acestei norme de comportare.

Pentru ca procedeele tactice ce se fixează informatorului sau colaboratorului în vederea îndeplinirii sarcinilor să fie cît mai eficiente, este necesar *să i se ceară şi lui părerea cu privire la felul cum concepe să acţioneze în acest scop.*

În cazul în care informatorul sau colaboratorul sugerează procedee tactice corespunzătoare, ele vor fi apreciate şi însuşite, aducîndu-li-se, în funcţie de necesităţi, completările de rigoare. Dacă însă procedeele tactice propuse de informator sau colaborator nu pot asigura îndeplinirea sarcinilor, i se va explica, cu tactul necesar, de ce nu sînt corespunzătoare şi se va concepe, de comun acord, modul de acţiune.

Solicitarea părerii informatorului sau colaboratorului cu privire la felul cum ar putea proceda pentru îndeplinirea sarcinilor este impusă de faptul că el se află mai aproape de condiţiile şi împrejurările în care urmează să acţioneze şi poate concepe uneori o tactică bună de lucru. Pe de altă parte, consultarea informatorului sau colaboratorului asupra modului de a se proceda într-o anumită împrejurare contribuie la apropierea acestuia de ofiţerul de securitate, prin faptul că îşi dă seama că nu-i un simplu executant al sarcinilor, ci un om căruia i se cere părerea pentru găsirea celor mai corespunzătoare soluţii de lucru. Luarea în considerare a punctului de vedere al informatorului sau colaboratorului îi sporeşte acestuia încrederea în forţele proprii şi-l determină să colaboreze cu şi mai mare spirit de răspundere.

Pentru îndeplinirea, în cele mai bune condiții, de către informatori și colaboratori, a sarcinilor trasate este necesar, de regulă, ca ei *să fie puși în temă* cu anumite aspecte care le sînt neapărat necesare în acest scop. Dacă, de exemplu, un informator este folosit sau urmează a fi utilizat pentru cunoașterea intențiilor și activității unui element urmărit informativ, lui trebuie să i se aducă la cunoștință o serie de date referitoare la trăsăturile temperamentale ale acestuia, la aptitudinile sale, anumite interese personale ce le are, înclinații, pasiuni, obiceiuri, trăsături negative de caracter ș.a. De asemenea, în măsura în care este necesar, informatorul va fi pus în temă cu privire la metodele folosite de elementul urmărit pentru verificarea anturajului, pentru „exploatarea în orb" a persoanelor apropiate în vederea culegerii de informații ș.a.

Datele despre elementul urmărit ce i se vor comunica unui informator diferă în funcție de ceea ce știe deja acesta despre persoana și activitatea elementului respectiv, de pregătirea lui pentru munca informativă și de aspectele pe care este imperios necesar să le cunoască pentru a-și îndeplini sarcinile în mod corespunzător.

Punîndu-i în temă pe informatori și colaboratori cu unele aspecte referitoare la elementele pe lîngă care sînt folosiți, nu este indicat să li se spună ce date dețin organele de securitate despre activitatea ostilă și legăturile acestora, pentru că s-ar încălca principiul conspirativității. În plus, informatorul sau colaboratorul și-ar putea forma o idee preconcepută despre persoana urmărită, existînd pericolul ca informațiile pe care le culege să fie interpretate de el în acest sens și să se denatureze astfel realitatea. Dacă, spre exemplu, se dețin informații că o persoană se ocupă cu culegerea de date secrete în scopul transmiterii lor unei puteri străine și că pentru aceasta are legături cu un alt element, iar informatorul sau colaboratorul nu știe nimic despre asemenea aspecte, de regulă, nu va fi pus în temă cu datele respective. În acest caz, i se vor aduce la cunoștință datele necesare privind personalitatea celui în cauză, trasîndu-i-se sarcina ca să stabilească, de pildă, cine sînt relațiile elementului urmărit, unde se întîlnesc și care este natura legăturilor dintre ei, dacă în vreo împrejurare sau alta manifestă interes pentru anumite date secrete ș.a. Apoi, firește, în funcție de ceea ce va stabili informatorul sau colaboratorul, sarcinile ce i se vor încredința vor fi mai cuprinzătoare sub raportul problematicii lor, iar sfera aspectelor ce i se vor comunica despre elementul urmărit se poate lărgi.

Pentru ca punerea în temă a informatorilor și colaboratorilor cu privire la elementele urmărite să aibă eficiența scontată, se impune să li se explice că datele ce li se comunică au menirea de a-i ajuta să se orienteze cît mai bine în raporturile pe care le au cu acestea în decursul îndeplinirii sarcinilor trasate. De asemenea, li se va spune ca în discuțiile pe care le poartă cu persoanele urmărite să nu le ofere acestora nici cel mai mic indiciu că ar cunoaște despre ele alte aspecte decît cele pe care, în mod normal, le puteau afla. Informatorii și colaboratorii trebuie să fie convinși că dacă vor comite asemenea imprudențe, elementele în cauză vor deveni bănuitoare și vor lua în continuare măsuri care pot duce la desconspirarea lor și la alte consecințe nedorite.

În legătură cu punerea în temă a informatorilor și colaboratorilor cu anumite date despre elementele urmărite trebuie menționat că sînt și cazuri cînd, din anumite motive bine determinate, nu se impune sau este chiar contraindicat să se procedeze în acest sens. În astfel de situații sînt suficiente datele culese de înșiși informatorii și colaboratorii respectivi, iar în baza acestora sînt instruiți cum să acționeze în continuare pentru îndeplinirea sarcinilor primite.

În cazurile cînd se impune neapărat, unii informatori sau colaboratori *pot fi dotați*, în funcție de necesități, cu diferite obiecte, bani, documente și alte materiale. Dotarea informatorilor și colaboratorilor are, de la caz la caz, scopul de a trezi interesul elementelor pe lîngă care sînt utilizați sau de a asigura condiții pentru a le cîștiga încrederea, de a susține anumite legende folosite pentru determinarea lor de a le confia concepțiile, intențiile și activitatea ostilă sau de a afla alte aspecte importante pentru organele de securitate. Informatorii și colaboratorii dotați cu diferite materiale necesare îndeplinirii sarcinilor încredințate trebuie instruiți cum să le utilizeze și cum să justifice verosimil proveniența lor, pentru a nu trezi bănuieli din partea elementelor urmărite informativ, în cazurile cînd acestea iau cunoștință de existența materialelor respective. Atunci cînd mijloacele sau obiectele din dotarea informatorilor sau colaboratorilor se impun a fi conspirate, este necesar să li se explice cum anume să procedeze în acest scop.

În vederea cunoașterii temeinice și multilaterale a activității ostile a elementelor care prezintă interes, este necesar ca în urmărirea informativă a acestora, în funcție de situația operativă existentă, *să se folosească doi sau mai mulți informatori ori colaboratori*. Recurgerea la un asemenea procedeu cere

o atenție deosebită, pentru ca aceștia să nu se desconspire între ei sau față de cei urmăriți. În acest scop trebuie respectate o serie de reguli, care, în principal, se referă la următoarele :

— *Normele de comportare generală ce se elaborează pentru fiecare dintre informatorii sau colaboratorii folosiți concomitent trebuie să conțină o serie de aspecte de conduită care să difere de la unul la altul.* Aceste aspecte nu se fixează însă întîmplător, ci în raport cu particularitățile informatorului sau colaboratorului respectiv, cu sarcinile pe care urmează să le rezolve și cu comportarea avută anterior față de elementele urmărite. Între normele de conduită generală stabilite unui informator sau colaborator și cele fixate altuia, în cazul folosirii lor concomitente, vor exista totuși și unele aspecte comune privind comportarea față de elementele urmărite ca, de exemplu : să nu recurgă la provocări ; să nu dovedească curiozitate exagerată sau insistență în aflarea anumitor aspecte din activitatea acestora etc.

— *Procedeele tactice concrete pe care le va folosi fiecare informator sau colaborator pentru îndeplinirea sarcinilor ce îi sînt trasate trebuie să difere în toate cazurile.* Aceasta se impune cu atît mai mult cu cît informatorilor sau colaboratorilor folosiți concomitent li se dau, la nevoie, spre rezolvare și sarcini asemănătoare. În astfel de situații, dacă nu s-ar ține seama de regula menționată, informatorii sau colaboratorii s-ar desconspira nu numai unul față de altul, ci și față de elementele urmărite.

— *Informatorilor folosiți concomitent pentru urmărirea informativă a unor elemente deosebit de versate este indicat să li se traseze sarcini diferite, deoarece darea unor sarcini identice sau numai asemănătoare poate duce la desconspirări.* Astfel, un informator, observînd că o altă persoană, respectiv o altă sursă de informare, se interesează de probleme similare, poate emite ușor ipoteza că și aceasta colaborează cu organele de securitate. De asemenea, elementele urmărite informativ, constatînd că mai multe persoane din anturajul lor au preocupări asemănătoare, le pot suspiciona și vor lua măsuri mai intense de verificare a lor, ajungînd eventual la desconspirarea informatorilor respectivi.

— *Eventuala recompensare în cadouri a informatorilor și colaboratorilor folosiți concomitent trebuie să facă cu obiecte diferite, pentru a se evita posibilitatea de a-și da seama reciproc de proveniența comună a acestora și astfel să se desconspire.*

3. Analizarea sistematică a informațiilor furnizate de informatori și colaboratori, precum și a activității desfășurate de aceștia pentru îndeplinirea sarcinilor.

Analizarea sistematică a informațiilor culese și a modului cum acționează fiecare informator sau colaborator pentru îndeplinirea sarcinilor constituie un obiectiv fundamental al muncii de instruire a lor. Această analiză se face, în mod curent, în cadrul fiecărei întîlniri, precum și la anumite intervale de timp, în funcție de specificul fiecărui caz în parte.

a) Analizarea în mod curent, în cadrul întîlnirilor, a informațiilor furnizate de informatori sau colaboratori și a activității desfășurate de ei pentru îndeplinirea sarcinilor.

Informațiile culese de informatori sau colaboratori se transmit ofițerilor, de regulă, prin notele informative. [1] Acestea se redactează la întîlniri, sub îndrumarea ofițerului, ori sînt aduse gata întocmite, dacă informatorii sau colaboratorii au posibilități de a le scrie și păstra în condiții de strictă conspirativitate.

La întîlniri, informatorul sau colaboratorul este pus să relateze în detaliu faptele despre care a luat cunoștință și modul cum a acționat pentru culegerea informațiilor și îndeplinirea altor sarcini încredințate. Ofițerul ascultă cu atenție relatările și cere toate amănuntele necesare cu privire, de exemplu, la împrejurările concrete în care s-au produs faptele semnalate, cauzele lor, persoanele ce se fac vinovate de existența unor deficiențe, modul cum a procedat pentru culegerea informațiilor, reacția avută de elementele urmărite față de el etc. Solicitarea unor astfel de amănunte asigură prezentarea completă a informațiilor culese și îi permite ofițerului să-și formeze o imagine clară atît cu privire la veridicitatea acestora, cît și la măsura în care informatorul sau colaboratorul a respectat normele de comportare generală și procedeele tactice stabilite pentru îndeplinirea sarcinilor. După ce se edi-

[1] În anumite situații, informațiile transmise ofițerului sînt consemnate de acesta ulterior într-un raport sau sînt înregistrate pe bandă de magnetofon. (N.A.)

fică pe deplin, ofițerul îi va comunica informatorului sau colaboratorului respectiv dacă informațiile transmise prezintă sau nu importanță și, în caz afirmativ, pericolul ce rezultă din conținutul lor în ce privește prejudicierea intereselor statului. Totodată, luînd cunoștință de felul cum a acționat informatorul sau colaboratorul, de la caz la caz apreciază pozitiv modul în care a procedat, orientarea dovedită, spiritul lui de răspundere, ori îi arată greșelile săvîrșite, cauzele lor și cum ar fi trebuit să se comporte pentru a le evita.

Prin analizarea exigentă și principială a informațiilor furnizate de informatori și colaboratori, precum și a activității desfășurate de ei, aceștia sînt obișnuiți să-și realizeze la timp și în mod corespunzător sarcinile trasate anterior. Se asigură, totodată, dezvoltarea priceperilor și deprinderilor informative ale acestora, educarea și verificarea lor nemijlocită.

Dacă informatorii sau colaboratorii au de transmis și alte informații decît cele care se referă la sarcinile trasate anterior, discutarea acestora se face, de regulă, după analizarea îndeplinirii sarcinilor pe care le aveau de rezolvat în mod expres.

În situațiile în care unii informatori sau colaboratori nu și-au îndeplinit sarcinile trasate anterior, ofițerul va stabili cauzele acestei stări de fapt. În cazul cînd motivele relatate sînt obiective și reale, se manifestă înțelegerea cuvenită și se reamintesc informatorilor și colaboratorilor în cauză sarcinile respective și procedeele tactice ce trebuie folosite pentru îndeplinirea lor. Dacă însă la un informator sau colaborator se constată lipsă de preocupare pentru îndeplinirea sarcinilor de securitate, comoditate, superficialitate sau alte asemenea cauze subiective, se va analiza cu toată exigența situația ivită și se vor stabili motivele reale ale unei asemenea atitudini. Cînd se constată că informatorul sau colaboratorul respectiv procedează astfel pentru că a căzut sub influența elementelor urmărite sau pentru că din diverse alte motive nu mai vrea să colaboreze, se vor intensifica măsurile de verificare a lui, iar ulterior, în raport cu rezultatele obținute, se va acționa pentru recuperarea sau scoaterea acestuia din rețeaua informativă. În cazurile cînd nu rezultă indicii în baza cărora cel în cauză ar putea fi suspectat de trădare, manifestîndu-se principialitate și tact, i se vor explica, fără a se exagera, consecințele ce decurg din faptul că el nu și-a îndeplinit sarcinile și i se va pretinde ca în continuare să acționeze în spiritul angajamentului luat la începutul colaborării cu organele de securitate.

Informațiile furnizate de informator sau colaborator, completate cu toate amănuntele rezultate în urma analizei făcute de ofițer în cadrul întîlnirii, se consemnează cu același prilej într-una sau mai multe note informative (dacă datele respective privesc mai multe persoane sau dacă se referă la fapte diferite).

În cazurile cînd unii informatori și colaboratori vin la întîlniri cu notele informative deja redactate, înainte de a se proceda la analizarea informațiilor li se va cere să relateze concret cînd au conceput materialul și unde l-au ținut între timp. Dacă din discuțiile purtate în acest sens rezultă că modul cum au procedat nu a fost corespunzător, putînd duce la deconspirări, li se vor aduce la cunoștință aceste constatări și se va stabili ca în viitor să redacteze materialul informativ numai la locul de întîlnire sau în altele care asigură conspirativitatea. După aceasta, se studiază cu atenție notele informative și se cer toate explicațiile necesare. În cazurile cînd notele prezentate trebuie completate și cu alte amănunte sau se impune să fie redactate din nou, se va proceda în consecință.

*

Nota informativă se redactează de către informator sau colaborator la persoana a III-a, folosindu-se cuvîntul „sursă" și redîndu-se pe larg, sistematizat și în mod obiectiv toate detaliile referitoare la informațiile culese. În acest sens, conținutul ei trebuie să răspundă la o serie de întrebări de genul : ce faptă s-a produs și cînd anume (anul, luna, ziua, ora etc.) ; cine a provocat-o și ce persoane mai au cunoștință de aceasta ; unde s-a petrecut (localitatea, instituția, domiciliul, mijlocul de transport etc.) ; în ce împrejurări concrete a avut loc etc. În cazul cînd, de exemplu, este descrisă o întîlnire cu elementele urmărite informativ, se vor menționa : ziua, locul, ora și împrejurarea cînd a avut loc ; persoanele care au fost de față ; discuțiile purtate ; cine le-a inițiat ; cum au evoluat ; reacțiile fiecărui participant, inclusiv intervențiile concrete ale informatorului ; dacă s-a stabilit ca elementele care au fost de față să se mai întîlnească sau nu și, în caz afirmativ, cînd, unde și sub ce pretext ; cînd și în ce împrejurări sursa a convenit să ia legătura în continuare cu cei ce prezintă interes pentru organele de securitate. Dacă nota informativă se referă la faptele unei persoane semnalate pentru prima dată de informatorul sau colaboratorul respectiv, în conținutul materialului se va trece tot ceea ce cunoaște acesta cu privire la datele ei

de identificare și caracterizare. În nota informativă este interzis să se menționeze indicii care ar duce la desconspirarea sursei de informare (profesia, domiciliul acesteia etc.). De asemenea, nu se consemnează textual injuriile și calomniile la care se dedau elementele ostile, ci se vor menționa doar natura și sensul lor. Orice notă informativă se semnează cu numele conspirativ al sursei și are consemnată data întocmirii. Pe fiecare notă informativă, ofițerul menționează următoarele: — pe prima pagină, în stînga, sus: indicativul unității în care lucrează; gradul, numele și prenumele; sursa care a furnizat informația (numele conspirativ); locul unde s-a realizat întîlnirea (numele conspirativ al casei de întîlniri sau conspirative); data cînd a fost furnizată nota informativă; — pe aceeași pagină, în dreapta, sus: sub formă fracționară, seria mapei anexă la numărător, iar la numitor, numărul curent din opis și data (de exemplu: 2151/0025 din 20 iulie a.c.); — la sfîrșitul notei informative: informațiile ce se mai dețin în legătură cu persoana sau faptul semnalat, inclusiv concluziile și ipotezele ce se pot emite pe această bază (se redau sintetic); măsurile întreprinse pentru verificarea informației și rezultatele obținute; sarcinile trasate în continuare informatorului sau colaboratorului și procedeele tactice stabilite pentru îndeplinirea acestora; măsurile propuse de ofițer pentru verificarea informatorilor. Notele informative, cu mențiunile respective, în raport cu importanța și urgența lor, se prezintă, în original sau dactilografiate, șefului nemijlocit și, dacă se impune, și altor cadre de conducere. Aceștia au obligația să analizeze temeinic informațiile și adnotările făcute de ofițeri și să ordone, ori de cîte ori este nevoie, măsuri suplimentare pentru verificarea, completarea și valorificarea lor, stabilind responsabilități și termene de executare. Informațiile deosebite, inclusiv măsurile stabilite pentru verificarea lor, se raportează imediat conducerii Ministerului de Interne. Materialele informative, în original, se introduc în mapa anexă. Copiile dactilografiate și extrasele făcute se introduc în dosarele cauzelor la care se referă. Extrasele din notele informative ce se trimit spre exploatare altor organe din cadrul Ministerului de Interne nu trebuie să conțină nici un indiciu care ar putea duce la desconspirarea sursei respective.

★

După analizarea informațiilor furnizate de informator sau colaborator și a muncii desfășurate de el în acest scop, ofițerul îi trasează acestuia sarcini concrete, care decurg din semnalările făcute. Dacă este necesar, informatorului sau colaboratorului i se încredințează și alte sarcini. Acestea pot rezulta din alte cazuri concrete lucrate de același ofițer sau de alții. De asemenea, ele mai pot viza și alte aspecte care fac obiectul supravegherii informative din profilul de muncă respectiv.

Pentru îndeplinirea sarcinilor trasate, ofițerul stabilește, de comun acord cu informatorul sau colaboratorul, procedeele tactice cele mai corespunzătoare pe care trebuie să le utilizeze în acest scop. La nevoie, completează conduita informatorului sau colaboratorului cu noi norme de comportare generală, stabilind și cum să le aplice și să le justifice față de persoanele care vor avea posibilitatea să le constate.

Fixarea sarcinilor și stabilirea procedeelor tactice reprezintă, în conținut, un prilej de analiză. Ofițerul discută cu informatorul sau colaboratorul despre importanța îndeplinirii întocmai și la timp a sarcinilor încredințate și despre necesitatea respectării normelor de conduită stabilite, mobilizîndu-l, și pe această cale, la o activitate informativă cît mai eficientă.

b) Analizarea, la anumite intervale de timp, a informațiilor furnizate de informatori și colaboratori și a activității desfășurate de aceștia pentru îndeplinirea sarcinilor în perioada anterioară.

Ofițerii analizează informațiile primite și activitatea curentă a informatorilor și colaboratorilor pe care îi au în legătură în cadrul fiecărei întîlniri, precum și ori de cîte ori situația o impune. Pentru creșterea calității rețelei, cadrele de conducere au obligația ca, cel puțin o dată pe an, să facă, împreună cu subordonații, în baza unei planificări riguroase, analiza tuturor informatorilor și colaboratorilor și a activității acestora în perioada respectivă.

Aceste analize au ca scop creșterea continuă a calității informatorilor și colaboratorilor și, implicit, a rețelei informative. De aceea, în cadrul fiecărei analize se au în vedere îndeosebi: valoarea informațiilor furnizate de informator sau colaborator; evoluția lui, sub raportul posibilităților de informare și al calităților pentru munca informativă; sinceritatea de care a dat dovadă; măsura în care s-a asigurat secretul colaborării; calitatea activității desfășurate de ofițer pentru organizarea legăturii, educarea, instruirea și verificarea informatorului sau colaboratorului (în acest sens se are în vedere și dacă ofițerul a luat măsurile ordonate de șeful nemijlocit cu ocazia ultimei analize a informatorului sau colaboratorului) ș.a.

Pentru ca analiza să aibă eficacitatea scontată, cadrul de conducere ce o face și ofițerul care are informatorul sau colaboratorul în legătură sînt obligați să efectueze o documentare temeinică asupra muncii acestuia, în care scop studiază amănunțit materialele informative furnizate pînă la data respectivă, precum și datele rezultate din verificările întreprinse asupra lui. Totodată, se impune a se face un studiu temeinic și în strînsă legătură cu problema sau cazul concret în care este folosit informatorul sau colaboratorul. Constatările și concluziile ce se desprind pe parcursul analizei trebuie să fie obiective, respectiv să evidențieze atît părțile pozitive, cît și deficiențele din munca informatorului sau colaboratorului, precum și din activitatea ofițerului.

În finalul analizei, cadrul de conducere stabilește măsurile concrete ce trebuie luate pentru creșterea continuă a eficienței activității informatorului sau colaboratorului respectiv, a rolului său preventiv. Asemenea măsuri vizează deci înlăturarea deficiențelor care eventual au existat în munca desfășurată de ofițer cu informatorul sau colaboratorul analizat și perfecționarea continuă a procesului de educare, instruire și verificare a acestuia.

Constatările concrete rezultate în baza analizei și măsurile ordonate se consemnează într-o notă-raport aprobată de șeful care a efectuat analiza. Aceasta se introduce la dosarul personal al informatorului sau colaboratorului analizat.

Cînd se consideră necesar, cu ocazia primei întîlniri de după analiză, informatorului sau colaboratorului respectiv i se comunică faptul că i s-a analizat activitatea, constatările făcute și modul cum trebuie să acționeze în continuare pentru a-și spori aportul în rezolvarea sarcinilor de securitate.

Analizele periodice efectuate de un cadru de conducere se pot face, atunci cînd se consideră util și posibil, și cu ocazia unei întîlniri planificate obișnuit, care însă va fi pregătită în mod special pentru o asemenea activitate.

III. — VERIFICAREA INFORMATORILOR ȘI COLABORATORILOR

Verificarea informatorilor și colaboratorilor este o latură de bază a muncii cu rețeaua informativă. Ea este în esență o activitate de control, care începe odată cu studierea candidaților la recrutare și continuă pe tot parcursul colaborării, realizîndu-se prin întreaga gamă de mijloace și metode ale muncii de securitate.

1. Necesitatea și importanța verificării informatorilor și colaboratorilor.

a) Scopurile concrete ale verificării informatorilor și colaboratorilor.

Măsurile de verificare a informatorilor și colaboratorilor vizează *cunoașterea temeinică* a acestora sub toate aspectele, pentru a putea fi educați și instruiți în modul cel mai adecvat trăsăturilor personalității și posibilităților de informare pe care le au, în vederea sporirii maxime a randamentului lor în rezolvarea sarcinilor specifice muncii de securitate.

Pe de altă parte, prin asemenea măsuri se urmărește și *stabilirea obiectivității informațiilor transmise*, pentru a se preveni preluarea unor date eronate cauzate de faptul că informatorii sau colaboratorii și le-au însușit sub această formă de la o terță persoană, ori pentru că, datorită conținutului lor, au fost mai dificil de memorat și redat cu exactitate. Alte situații care trebuie sesizate din timp prin măsuri prompte de verificare sînt cele cînd anumite elemente ostile versate îi pot depista pe informatorii sau colaboratorii dirijați pe lîngă ele, dar nu se manifestă ca atare, ci continuă raporturile cu ei, în ideea de a induce în eroare organele de securitate cu privire la adevăratele lor intenții și acțiuni. De asemenea, pot exista informatori sau colaboratori care exagerează sau inventează cu bună știință faptele de interes pentru organele de securitate, în scopul de a fi recompensați.

Posibilitatea existenței unor asemenea stări de fapte constituie deci unul dintre argumentele care motivează necesitatea verificării riguroase a informațiilor obținute de la informatori și colaboratori, activitate ce are la bază principiul că orice informație primită trebuie verificată temeinic, pentru a exista certitudinea exactității ei, a concordanței cu realitatea. Aceasta se impune neapărat, întrucît numai pe o asemenea bază se pot stabili măsuri eficiente de valorificare a lor în strictă concordanță cu interesele statului.

Măsurile de verificare întreprinse în procesul muncii cu rețeaua informativă au, de asemenea, ca scop *descoperirea la timp a eventualelor persoane pătrunse în rețea cu intenții ostile, precum și a celor ce trădează colaborarea, desconspiră*

legătura cu organele de securitate, acționează provocator, sînt nesincere sau care nu mai corespund, din alte motive, cerințelor calității de informator sau colaborator.

Se cunoaște faptul că una dintre preocupările de bază ale serviciilor de spionaj străine este aceea de a infiltra cadrele și agenții lor în rețeaua informativă a organelor de securitate, pentru a le afla activitatea și a le induce în eroare. Totodată, îndeosebi cadrele și agenții serviciilor de spionaj, dar și elementele ostile din interior încearcă să descopere persoanele care colaborează secret cu organele de securitate, pentru a ști de cine să se ferească sau pentru a le atrage, pe cele cu anumite trăsături negative de caracter sau cu o mai slabă educare și instruire, la desfășurarea unor activități potrivnice intereselor R. S. România. Alteori, din cauza insuficiențelor din munca cu rețeaua, înșiși unii informatori sau colaboratori devin nesinceri și, din milă ori datorită sentimentelor de afecțiune față de anumite elemente pe lîngă care sînt dirijați, nu mai informează organele de securitate despre activitatea ostilă a acestora, în timp ce alții instigă diverse persoane la acțiuni dușmănoase, încalcă legile pentru satisfacerea intereselor personale, dau, din răzbunare, informații eronate despre pretinse fapte antisociale săvîrșite, chipurile, de cetățeni ce sînt în rivalitate sau dușmănie cu ei etc.

În decursul colaborării apar și *cazuri cînd anumiți informatori sau colaboratori nu mai pot să-și aducă contribuția la îndeplinirea sarcinilor de securitate datorită unor motive independente de voința lor.* Aceste situații scot în evidență necesitatea efectuării unor verificări riguroase, pentru cunoașterea lor în timp util și luarea, de la caz la caz, a măsurilor care se impun, în vederea prevenirii consecințelor negative ce le pot genera.

Răspunderea pentru descoperirea la timp a unor asemenea fapte ori situații și contracararea lor revine fiecărui ofițer care are în legătură informatori și colaboratori. Șefii nemijlociți au obligația de a controla îndeaproape modul cum ofițerii din subordine realizează verificarea informatorilor și colaboratorilor din legătură și de a asigura eliminarea din rețeaua informativă a elementelor necorespunzătoare, față de care să se ia măsurile ce se impun.

b) **Cerințele verificării informatorilor și colaboratorilor.**

Verificarea informatorilor și colaboratorilor are un caracter permanent, multilateral și se realizează în condiții de deplină conspirativitate.

— *Caracterul permanent al verificării* informatorilor și colaboratorilor se concretizează în faptul că măsurile ce se iau în acest scop încep odată cu studierea lor în faza de candidați și se continuă pe tot parcursul colaborării.

În anumite situații, determinate de problemele mai deosebite ce survin în procesul colaborării (cînd apar unele suspiciuni de nesinceritate ; cînd un informator sau colaborator urmează să plece temporar în străinătate ; cînd se impune dirijarea unui informator pe lîngă alte elemente ostile, versate, sau cînd trebuie folosit în cadrul unor combinații informative etc.), activitatea de verificare se impune a fi intensificată. Un asemenea mod de lucru va fi în măsură să asigure cunoașterea temeinică a informatorilor și colaboratorilor și prevenirea unor fapte care pot prejudicia interesele securității statului (deconspirări, rămîneri în străinătate ș.a.).

Acționîndu-se continuu și metodic pentru verificarea informatorilor și colaboratorilor, se creează posibilitatea de a se stabili, în orice moment, încrederea pe care o prezintă fiecare dintre ei și competența de a îndeplini sarcini de securitate, putîndu-se lua, pe această bază, măsurile cele mai corespunzătoare de conducere a lor.

— *Caracterul multilateral al verificării* informatorilor și colaboratorilor presupune cunoașterea lor sub toate aspectele.

Verificarea autenticității informațiilor, în cadrul întîlnirilor sau ulterior, asigură, în bună parte, cunoașterea informatorilor și colaboratorilor, dar această măsură nu este suficientă. Numai pe baza rezultatelor obținute astfel nu se poate forma o imagine reală și completă asupra informatorilor și colaboratorilor.

Date fiind complexitatea firii omenești, influențele pozitive și negative asupra informatorilor și colaboratorilor exercitate de factorii cu care vin în contact, măsurile de verificare trebuie extinse la o gamă largă de aspecte, de natură să ofere posibilitatea cunoașterii întregii lor vieți și activități, a conduitei și evoluției personalității acestora. În ansamblul aspectelor respective, cele privind colaborarea lor cu securitatea trebuie să se afle în centrul atenției ofițerilor, care au obligația să cunoască permanent, în special :

— preocuparea informatorilor și colaboratorilor pentru realizarea sarcinilor încredințate ;

— faptul dacă respectă conduita ce li se fixează pentru îndeplinirea sarcinilor, inclusiv regulile de conspirativitate în

activitatea de căutare și transmitere a informațiilor, precum și în alte ocazii ;

— evoluția relațiilor lor cu elementele pe lîngă care sînt dirijați și atitudinea față de manifestările și acțiunile antisociale ale acestora etc.

Problemele menționate nu pot fi privite limitativ și nici absolutizate. Fiecare informator sau colaborator are personalitatea lui și este folosit în cazuri, probleme și pe lîngă elemente cu caracteristici specifice. De aceea, sfera problemelor care trebuie cunoscute în procesul verificării va depinde de o serie de particularități.

Măsurile ce se iau pentru verificarea unui informator sau colaborator și gradul de intensitate cu care se acționează în acest sens la un moment dat depind, în afară de ceea ce s-a menționat, și de aspectele concrete apărute în procesul colaborării. Așa, de exemplu, dacă se constată scăderea aportului unui informator capabil la cunoașterea intențiilor și activității ostile a elementelor pe lîngă care este dirijat, se întreprind măsuri pentru a se stabili dacă acesta mai este loial sau nu, dacă a căzut cumva sub influența celor urmăriți, devenind nesincer etc. și, în caz afirmativ, motivele care l-au determinat să procedeze așa. De asemenea, dacă un informator sau colaborator urmează să facă o călătorie turistică în străinătate, în perioada anterioară obținerii aprobărilor necesare în acest sens se iau măsuri pentru a se stabili dacă pleacă singur sau cu întreaga familie, pregătirile concrete pe care le face, dacă și-a lichidat și cînd anume eventualele depuneri avute la C.E.C., dacă a vîndut sau a înstrăinat obiecte și valori de care în mod normal ar avea nevoie după reîntoarcerea din exterior, raporturile de familie, situația de la serviciu și altele. Obținîndu-se informații despre asemenea aspecte și coroborîndu-le cu datele deja cunoscute despre informator sau colaborator, se poate aprecia dacă sînt sau nu indicii despre intenția sa de a rămîne în străinătate. În caz că la un informator se conturează o asemenea intenție, se încunoștințează organul de pașapoarte competent, pentru a nu se aproba cererea făcută de el, luîndu-se, totodată, și alte măsuri ce se impun.

— *Caracterul conspirativ al verificării* informatorilor și colaboratorilor presupune ca despre măsurile concrete ce se iau în acest scop să nu cunoască nici cei în cauză și nici alte persoane neavizate.

Persoanele din rețeaua informativă care sînt folosite pentru verificarea informatorilor și colaboratorilor nu trebuie să știe

calitatea acestora din urmă. De asemenea, nici organelor de filaj și investigații, precum și ofițerilor din alte compartimente, cărora li se solicită să culeagă informații necesare verificării informatorilor și colaboratorilor, nu trebuie să li se ofere vreun indiciu cu privire la calitatea persoanelor respective. Cu atît mai mult se va acorda o atenție deosebită conspirării măsurilor de verificare față de elementele urmărite, pentru că orice greșeală în acest sens le-ar permite să observe că organele de securitate se interesează de anumite persoane din anturajul lor și, în consecință, ar începe să le suspecteze, să le evite sau să adopte față de ele o atitudine de conveniență, îngreuind astfel cunoașterea exactă a concepțiilor și activității ostile pentru care sînt lucrate informativ.

2. Modalități de verificare a informatorilor și colaboratorilor.

Pentru verificarea informatorilor și colaboratorilor se utilizează, după caz, întreaga gamă de mijloace și metode ale muncii de securitate.

Verificarea informatorilor și colaboratorilor se realizează, de asemenea, și prin discuțiile ce se poartă în cadrul întîlnirilor, precum și prin încredințarea de sarcini în legătură cu probleme rezolvate deja de organele de securitate.

a) Folosirea rețelei informative și a celorlalte mijloace ale muncii de securitate, precum și a combinațiilor și legendelor informative.

O contribuție însemnată la verificarea informatorilor și colaboratorilor o aduc *alte persoane din rețeaua informativă* care au posibilități în acest sens.

Se știe că pentru supravegherea informativă a persoanelor, obiectivelor, locurilor și mediilor care prezintă interes și pentru urmărirea informativă se utilizează, în paralel, în funcție de necesități, mai mulți informatori și colaboratori. Acest fapt oferă posibilitatea ca informațiile furnizate despre un eveniment sau o problemă să provină de la diverse surse și deci să poată fi confruntate și să se stabilească ce anume se confirmă pe mai multe linii și ce nu. Ulterior, pe această bază, se iau măsuri pentru adîncirea informațiilor și stabilirea cauzelor pentru care unul sau altul dintre informatori sau colaboratori nu a relatat exact faptele așa cum s-au petrecut în realitate.

Primind informații de la mai mulți informatori sau colaboratori despre aceleași fapte și persoane, ofițerii nu trebuie

să se rezume numai la compararea lor. Cu ocazia întîlnirilor, ei vor solicita informatorilor și colaboratorilor amănunte și cu privire la persoanele care mai au cunoștință despre informațiile relatate și poziția adoptată de acestea cu ocazia producerii faptelor comunicate. Se poate constata astfel dacă în rîndul celor de față au fost și alți informatori și colaboratori, dacă aceștia sînt sinceri, dacă respectă instruirea făcută, ce putere de percepere, memorare și redare au ș.a.

Cînd un ofițer angrenează la verificarea unui informator sau colaborator alte persoane din rețeaua sa informativă, este indicat ca datele cerute acestora să fie asemănătoare cu cele solicitate în mod curent despre elementele urmărite, pentru că altfel sursele respective ar observa caracterul deosebit al informațiilor cerute și ar putea bănui că cel în cauză colaborează cu organele de securitate.

Verificarea informatorilor și colaboratorilor se poate face, în caz de necesitate, și prin rețeaua informativă a altor ofițeri. În aceste situații, ofițerilor respectivi li se solicită concret ce anume să stabilească cu privire la fiecare persoană supusă verificării, acordîndu-se, de asemenea, atenția cuvenită conspirării calității ei de informator sau colaborator.

De la persoanele din rețeaua informativă folosite pentru verificarea informatorilor și colaboratorilor se iau, de regulă, note informative, dar, cînd nu este indicat să se procedeze astfel, se poate întocmi un raport în care se vor menționa datele aflate despre cei verificați.

Evidențele Ministerului de Interne, investigațiile efectuate de înșiși ofițerii care îi au în legătură pe cei verificați sau solicitate organului specializat, precum și mijloacele speciale se folosesc ori de cîte ori se impune recurgerea la ele în scopul clarificării sau aprofundării unor aspecte din viața sau activitatea informatorilor și colaboratorilor, dar întotdeauna se va avea în vedere în primul rînd asigurarea tuturor măsurilor de conspirare necesare.

În anumite situații, cînd posibilitățile enunțate mai sus se dovedesc insuficiente pentru verificarea vreunor informații importante sau a altor aspecte deosebite din activitatea informatorilor și colaboratorilor, se vor utiliza combinații și legende informative corespunzătoare fiecărui caz în parte.

Folosirea combinațiilor și legendelor informative pentru verificarea informatorilor și colaboratorilor dă un caracter ofensiv acestei activități, intensificîndu-i ritmul și creînd condiții optime pentru realizarea scopului urmărit.

b) Discuțiile care se poartă în cadrul întîlnirilor.

Unul dintre procedeele cele mai accesibile și frecvent folosite pentru verificarea informatorilor și colaboratorilor este discuția personală ce se poartă cu ei în cadrul fiecărei întîlniri. Cu acest prilej, analizînd informațiile furnizate și activitatea întreprinsă pentru culegerea lor, consultîndu-i cu privire la felul cum trebuie să acționeze în continuare, discutînd pe teme politico-ideologice, culturale și de altă natură etc., ofițerii au posibilitatea să-i studieze nemijlocit și să aprecieze veridicitatea informațiilor primite, spiritul de răspundere și orientarea de care au dat dovadă în rezolvarea sarcinilor, gradul de discernămînt al fiecăruia, trăsăturile pozitive și negative ce-i caracterizează ș.a.

Pentru ca rezultatele privind verificarea informatorilor și colaboratorilor în cadrul unor astfel de discuții să fie optime, ofițerii trebuie să aibă în vedere ca acestea să decurgă firesc, să stimuleze un dialog deschis, să se desfășoare în mod logic, pe un ton care să țină seama în mod obligatoriu de personalitatea fiecăruia, de eventualele lor susceptibilități etc.

c) Încredințarea de sarcini în legătură cu probleme deja rezolvate de organele de securitate.

În procesul colaborării cu informatorii și colaboratorii pot rezulta, la un moment dat, indicii că unii dintre ei n-ar fi sinceri. De asemenea, se poate ivi necesitatea folosirii lor în rezolvarea unor sarcini care comportă un grad mai mare de dificultate. În asemenea situații, pentru a se verifica dacă într-adevăr este vorba de nesinceritate și în scopul de a se aprecia capacitatea reală a informatorilor și colaboratorilor în cauză, li se pot trasa sarcini în legătură cu probleme deja rezolvate prin alte mijloace și metode ale muncii de securitate.

Folosirea cu eficiență a acestui procedeu impune respectarea cu rigurozitate a următoarelor reguli : sarcinile să fie raportate la posibilitățile de informare și calitățile personale ale informatorilor și colaboratorilor respectivi ; problemele care sînt date spre rezolvare să fie certe ; informatorilor și colaboratorilor cărora li se încredințează asemenea sarcini să li se asigure toate condițiile necesare îndeplinirii lor ; cu prilejul trasării sarcinilor și stabilirii procedeelor tactice ce vor fi utilizate, să se manifeste o grijă deosebită pentru a nu se desconspira faptul că organele de securitate sînt în posesia unor

date deja cunoscute, sursele prin care au fost obținute și intenția de a se proceda la verificarea informatorilor și colaboratorilor în cauză.

Ulterior, cînd informatorii sau colaboratorii supuși verificării comunică rezultatele obținute, acestea sînt comparate cu informațiile existente și se trag concluziile de rigoare.

Pentru a nu se greși în aprecierile care se fac și a nu se trage concluzii nefondate, în sensul că un informator sau colaborator ar fi nesincer, că nu s-ar orienta corespunzător sau că nu ar putea fi utilizat cu randament în rezolvarea unui alt caz și a se lua, pe această bază, măsuri eronate, se impune ca analiza rezultatelor obținute să se facă cu mult discernămînt. Acest fapt este necesar cu atît mai mult cu cît se știe că, din diverse motive, pot interveni între timp și unele schimbări față de ceea ce se cunoștea anterior despre problema dată spre rezolvare, în scop de verificare, informatorului sau colaboratorului respectiv.

3. Măsurile ce se iau în cazul informatorilor și colaboratorilor necorespunzători.

Verificarea informatorilor și colaboratorilor poate conduce uneori la concluzia certă că unii dintre aceștia s-au desconspirat față de diferite persoane, din diverse cauze. Asemenea situații prezintă o gravitate deosebită pentru munca de securitate și de aceea trebuie raportate operativ șefilor ierarhici, care vor analiza cu maximă răspundere fiecare caz în parte și vor dispune măsurile ce se impun.

În cazul cînd un informator valoros s-a desconspirat față de o singură persoană (rudă apropiată sau prieten) cunoscută că este atașată orînduirii socialiste, șefii pot aproba menținerea lui în rețea dacă, discutîndu-se cu persoana respectivă, se clarifică împrejurările desconspirării, se constată că nu mai știe altcineva și că cel în cauză înțelege necesitatea păstrării acestui secret. Dacă desconspirarea s-a datorat nerespectării instruirii făcute, se vor purta discuții cu informatorul în sensul de a-l convinge ca pe viitor să nu mai comită asemenea greșeli care pot avea consecințe grave. Atunci cînd cauza desconspirării a constituit-o instruirea necorespunzătoare ce i s-a făcut informatorului, ofițerul trebuie să ia măsuri pentru perfecționarea muncii cu acesta.

În situația cînd un informator sau un colaborator s-a desconspirat neintenționat față de un alt informator, care este dirijat pe lîngă aceleași elemente, și există siguranță că acest fapt nu va influența negativ activitatea lor, în baza aprobării date de șefii ierarhici, cel desconspirat poate fi menținut în rețeaua informativă. El poate fi folosit și în continuare pentru a furniza informații despre aceleași persoane urmărite informativ sau, dacă se impune, unul dintre ei va fi dirijat pe lîngă alte elemente. Informatorul sau colaboratorul care s-a desconspirat va fi instruit în mod temeinic, pentru a lua măsuri mai ferme în scopul păstrării secretului colaborării cu organele de securitate.

Dacă datorită nerespectării instruirii ce i s-a făcut un informator sau un colaborator s-a desconspirat față de elementele urmărite informativ și în baza analizei unei astfel de situații se ajunge la concluzia că acesta nu mai poate fi folosit pe lîngă ele și nici pentru realizarea altor sarcini de securitate, se procedează la abandonarea lui. În acest scop, ofițerul întocmește un raport, în care menționează concis și exact fapta întîmplată și cauzele ei, făcînd propunerea de abandonare. Primind raportul, analizîndu-l cu atenție și constatînd că este întemeiat, șefii ierarhici competenți vor da aprobarea cuvenită, după care se va proceda la abandonare. Informatorul va fi scos din evidențe, iar dosarul personal și anexa vor fi clasate. De asemenea, dacă se impune, ofițerul va sta de vorbă cu cel abandonat despre faptul că se încetează legătura cu el și despre cauzele pentru care se procedează astfel. Cu ocazia acestei discuții, dacă se consideră util, se va conveni cu persoana abandonată ca în cazul cînd va mai lua cunoștință despre aspecte ce prezintă interes pentru organele de securitate să le semnaleze operativ, stabilind de comun acord și modalitățile pe care le va putea folosi. Paralel cu măsurile care se iau pentru abandonare, ofițerii acționează și în sensul înlăturării consecințelor negative ale desconspirării unui informator sau colaborator față de elementele urmărite informativ.

Unii informatori sau colaboratori, datorită muncii necorespunzătoare de educație ce se desfășoară cu ei, a anumitor concepții nesănătoase și a slabei rezistențe față de tentațiile și verificările la care sînt supuși de elementele ostile aflate în urmărire, ajung să trădeze colaborarea cu organele de securitate, trecînd de partea acestora.

Cînd există informații certe în acest sens, în baza aprobărilor date de șefii competenți, informatorii sau colaboratorii respectivi sînt excluși din rețeaua informativă, menținîndu-se legătura fictivă cu ei (continuarea întîlnirilor în aceleași condiții ; aprecierea formală a informațiilor pe care le furnizează

ca reale și importante ; dirijarea treptată spre alte probleme care nu prezintă interes, în scopul inducerii în eroare a lor și a celor urmăriți). Ținerea legăturii fictive are scopul de a conspira, față de informator sau colaborator și față de elementele urmărite informativ, faptul că organele de securitate au descoperit trădarea comisă. Procedîndu-se astfel, se creează posibilitatea cunoașterii și contracarării activității ostile a persoanelor respective.

În cazul cînd despre un informator care a trădat se obțin informații intemeiate că desfășoară ori că intenționează să desfășoare activitate infracțională de competența organelor de securitate, se va începe urmărirea lui informativă sau se vor lua alte măsuri corespunzătoare.

Pentru limitarea consecințelor trădării colaborării de către un informator sau colaborator, în afară de ceea ce s-a menționat, trebuie acționat, în mod obligatoriu, în felul următor :

— În casa de întîlniri sau conspirativă unde au avut loc întîlnirile cu persoana ce a trădat nu vor mai fi introduși ceilalți informatori și colaboratori cu care s-a ținut legătura în acest scop.

— Prin folosirea unor informatori sau colaboratori, precum și a altor mijloace ale muncii de securitate, se va stabili dacă cel ce a trădat a desconspirat față de elementele urmărite și casa de întîlniri, dacă acestea au supravegheat locul respectiv pentru a depista alte persoane care colaborează cu organele de securitate, ce au aflat în acest sens și cum au reacționat în continuare. Întreprinderea acestor măsuri vizează și stabilirea faptului dacă nu cumva elementele interesate au acționat în vederea cunoașterii altor aspecte din activitatea ofițerului care ține legătura cu informatorul sau colaboratorul trădător și, în caz afirmativ, ce au reușit să afle.

— Se iau măsurile necesare pentru a se stabili dacă ceilalți informatori și colaboratori cu care s-a ținut legătura la aceeași casă sînt sau nu desconspirați. Pînă cînd nu se confirmă că aceștia nu au fost desconspirați, legătura cu ei nu se va mai face în case de întîlniri.

— Se întreprind măsurile cuvenite pentru cunoașterea în continuare a atitudinii elementelor urmărite față de persoana care a trădat colaborarea și a eficienței acțiunilor întreprinse de organele de securitate pentru atenuarea consecințelor trădării.

În procesul verificării informatorilor și colaboratorilor este posibil să se constate uneori că unii dintre aceștia, deși cunosc activitatea dușmănoasă desfășurată de elementele pe lîngă care

sînt dirijați, nu informează ofițerii ce îi au în legătură despre aspectele respective. În asemenea cazuri de nesinceritate, dacă se consideră că intensificarea muncii de educație nu va duce la recuperarea informatorilor sau colaboratorilor respectivi, se va proceda la eliminarea lor din rețeaua informativă.

Dacă în urma verificărilor întreprinse se stabilește că unii informatori sau colaboratori nu mai au efectiv posibilități de informare datorită faptului că s-au mutat definitiv în alte localități, că s-au îmbolnăvit de o boală cronică etc., se încetează legătura cu ei și sînt scoși din rețeaua informativă. În asemenea cazuri, hotărîrea încetării legăturii se face numai după o profundă analiză a posibilităților de informare prezente și de perspectivă ale informatorului sau colaboratorului respectiv și cînd se stabilește că menținerea lui în rețea în continuare este inutilă.

*

Educarea, instruirea și verificarea informatorilor și colaboratorilor sînt activități complexe și deosebit de importante pentru întărirea permanentă a potențialului informativ al organelor de securitate. Ele se întrepătrund și se condiționează reciproc, constituind un proces de muncă unitar, la baza căruia stau documentele de partid, legile țării, principiile și normele eticii și echității socialiste, ordinele ministrului de interne.

În toate acțiunile întreprinse în cadrul acestui proces de muncă este necesar să se manifeste principialitate, corectitudine, spirit de orientare și mult discernămînt, pentru a se asigura rezovarea tuturor problemelor muncii de securitate în concordanță cu interesele poporului și partidului, pentru a se preveni orice implicații care ar dăuna apărării securității statului.

CUPRINSUL

Redactor : cpt. VASILE GHEORGHE
Corector : serg. maj. COSTEL CRIȘAN

Comanda nr. 00460075 Dat la cules : 18.10.1976
R.M. nr. 0253 Bun de tipar : 10.11.1976
Lucrarea conține 44 pagini

FIȘA ÎNLOCUITOR

LUCRAREA :

EDUCAREA, INSTRUIREA ȘI VERIFICAREA INFORMATORILOR ȘI COLABORATORILOR * 931

Data eliberării	Cui s-a eliberat	Semnătura de primire	Data restituirii	Semnătura de primire a lucrării restituite
3.II 77	cpt. Foamete N.	[illegible]	10.III 1977	[illegible]
14.11 1977	Lt. col. Vadeanu	[illegible]	28.11 1977	[illegible]
21.02 1977	Lt. maj. Balici Emilian	[illegible]	27.9 78	[illegible]
				[illegible]
4.04.80	Col. Atomei Ioan	[illegible]	12.I 83	[illegible]
19.2.86	Mr. Fluerarу A.	[illegible]		[illegible]